

УДК 373.2
Р22

Рецензент:

В. Б. Руденко, завідувач методичного кабінету відділу освіти управління освіти, молоді та спорту Смілянської міської ради Черкаської обл.

Р22   Ранкові зустрічі. 3 клас. I семестр. / авт.-упоряд. С. В. Сигида. — Х. : Вид. група «Основа», 2020.— 140, [4] с.
ISBN 978-617-00-3899-9.

Посібник містить розробки ранкових зустрічей у 3-му класі, складені відповідно до Концепції Нової української школи, вимог нового Державного стандарту початкової загальної освіти та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (*3–4 класи*). Матеріал систематизовано за темами місяців (*I семестр*): «Подорожуємо і відкриваємо світ», «Між минулим і майбутнім», «Чарівні перетворення», «Енергія».

Цікаве подання матеріалу, дидактичні та рухливі ігри, завдання розвивального характеру допоможуть учителям продовжити роботу щодо створення класної спільноти, урізноманітнити освітню діяльність, сприятимуть розвитку навичок комунікації, креативності, критичного мислення та командної роботи молодших школярів (*так званих навичок «4К»*), формуванню всебічно розвиненої особистості громадянина і патріота.

Для вчителів, вихователів, студентів педагогічних вузів, батьків.

УДК 373.2

ISBN 978-617-00-3899-9

© Сигида С. В., упорядкування, 2020
© ТОВ «Видавничка група «Основа», 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
1-й МІСЯЦЬ. ПОДОРОЖУЄМО І ВІДКРИВАЄМО СВІТ	7
Тиждень 1	7
<i>День 1.</i> Що спонукає людей подорожувати?	7
<i>День 2.</i> Що я знаю про країну, в якій живу?	10
<i>День 3.</i> Куди помандруємо? Подорож Україною	11
<i>День 4.</i> Які є способи мандрування?	13
<i>День 5.</i> Як люди мандрували у різні часи?	14
Тиждень 2.	17
<i>День 1.</i> Які таємниці може відкрити подорож?	17
<i>День 2.</i> Які таємниці може відкрити подорож? (<i>продовження</i>)	18
<i>День 3.</i> Що зробити, аби подорож запам'яталася?	20
<i>День 4.</i> Чим вражає Черкащина?	21
<i>День 5.</i> Чому говорять: «Черкащина — серце України»?	22
Тиждень 3	24
<i>День 1.</i> Як досліджувати світ під час подорожі?	24
<i>День 2.</i> Які рослини можуть зацікавити під час подорожі?	26
<i>День 3.</i> Як спланувати подорож?	27
<i>День 4.</i> Правила супергеройської компанії туристів	29
<i>День 5.</i> Як мандрувати світом, не засмічуючи природу?	30
Тиждень 4	33
<i>День 1.</i> Які подорожі роблять нас щасливими?	33
<i>День 2.</i> Які пригоди можуть трапитися під час подорожі?	35
<i>День 3.</i> Чим цікава гірська мандрівка?	36
<i>День 4.</i> Які пристрої допомагають нам під час подорожі?	39
<i>День 5.</i> Чи можна подорожувати до веселки?	41
2-й МІСЯЦЬ. МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ	45
Тиждень 1	45
<i>День 1.</i> Що можна дізнатися про історію від дорослих?	45
<i>День 2.</i> Що було, коли мене не було?	46
<i>День 3.</i> Що розповідають про минуле твори мистецтва?	47
<i>День 4.</i> Чи жили динозаври на території України?	48
<i>День 5.</i> Що можна дізнатися про давні рослини?	49

Тиждень 2	50
<i>День 1.</i> Як дізнатися про минуле?	50
<i>День 2.</i> Як шукати інформацію про минуле?	51
<i>День 3.</i> Чим багаті надра України?	52
<i>День 4.</i> Чому потрібно оберігати земні надра?	54
<i>День 5.</i> Де в Україні видобувають сіль?	55
Тиждень 3	57
<i>День 1.</i> Що буде, коли я виросту?	57
<i>День 2.</i> Ким я хочу стати?	58
<i>День 3.</i> Що я знаю про сучасне виробництво посуду?	60
<i>День 4.</i> Як зберегти те, що є?	61
<i>День 5.</i> Що є запорукою здоров'я і довголіття?	62
Тиждень 4	65
<i>День 1.</i> Ким були наші пращури?	65
<i>День 2.</i> Якими ми є сьогодні?	66
<i>День 3.</i> Чому зникають історичні пам'ятки?	68
<i>День 4.</i> Чому зникають тварини і рослини?	69
<i>День 5.</i> Як впливають мої сьогоднішні мрії на моє майбутнє?	72
3-й МІСЯЦЬ. ЧАРІВНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ	75
Тиждень 1	75
<i>День 1.</i> Як безпека перетворюється на небезпеку?	75
<i>День 2.</i> Як не зашкодити довкіллю?	77
<i>День 3.</i> Що потрібно робити, аби подорож була безпечною?	79
<i>День 4.</i> Як небезпеку перетворити на безпеку?	81
<i>День 5.</i> Що потрібно знати, щоб здоровими зростати?	82
Тиждень 2	84
<i>День 1.</i> Чому воду називають чарівницею?	84
<i>День 2.</i> Чому вода — постійна мандрівниця?	86
<i>День 3.</i> Вода — рятівниця чи вода — руйнівниця?	88
<i>День 4.</i> Як енергія води перетворюється на електроенергію?	89
<i>День 5.</i> Чому варто берегти воду?	91
Тиждень 3	93
<i>День 1.</i> Як опинитися в минулому без чарівної палички?	93
<i>День 2.</i> Чим приваблює природа Карпат?	94
<i>День 3.</i> Що із собою взяти в гори?	96
<i>День 4.</i> Які звички псують людське життя?	98
<i>День 5.</i> Чим цікаве яйце?	100

Тиждень 4	102
<i>День 1.</i> Як зернятко перетворюється на хліб?	102
<i>День 2.</i> Чи все смачне корисне?	105
<i>День 3.</i> Як купувати та зберігати продукти?	107
<i>День 4.</i> Які смачні таємниці заховані в українській національній кухні?	108
<i>День 5.</i> Як сила зернятка може врятувати життя?	110
4-й МІСЯЦЬ. ЕНЕРГІЯ	112
Тиждень 1	112
<i>День 1.</i> Що таке енергія?	112
<i>День 2.</i> Що таке енергія? (<i>продовження</i>)	113
<i>День 3.</i> Як людина використовує енергію Сонця, вітру, води?	114
<i>День 4.</i> Як людина використовує енергію Сонця?	116
<i>День 5.</i> Як людина використовує енергію вітру?	118
Тиждень 2	119
<i>День 1.</i> Як людина використовує енергію води?	119
<i>День 2.</i> Що таке відновні та невідновні джерела енергії?	120
<i>День 3.</i> Що робити, якщо відчуваєш брак енергії?	122
<i>День 4.</i> Як їжак накопичує і зберігає енергію для зимівлі?	124
<i>День 5.</i> Як заощаджувати енергію?	126
Тиждень 3	128
<i>День 1.</i> Як заощаджувати енергію? (<i>продовження</i>)	128
<i>День 2.</i> Як економно використовувати воду, електроенергію у побуті?	129
<i>День 3.</i> У чому сила енергії роду?	133
<i>День 4.</i> У чому сила енергії роду? (<i>продовження</i>)	134
<i>День 5.</i> Які українські новорічні традиції стали сімейними традиціями?	136
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	139
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	141

ПЕРЕДМОВА

Роки дитинства — це перш за все виховання серця.

Виховання — це не поєднання заходів і прийомів, а мудре спілкування дорослого із живою душею дитини.

В. О. Сухомлинський

ШАНОВНИЙ КОЛЕГО!

Це вже третя книга, присвячена практиці проведення ранкових зустрічей у початковій школі. Гадаємо, що про користь і важливість цих зустрічей знають не тільки педагоги, але й учнівська та батьківська спільнота. У посібниках для 1–2-х класів можна знайти детальний опис складових зустрічі.

Дворічна практика ранкових зустрічей свідчить про її позитивні результати. Маленькі «нушенята» полюбили цю рутину (*дію, своєрідний ритуал, який щодня повторюється*), успішно демонструють навички спілкування, соціальні та академічні навички, відповідальність і дбайливе ставлення одне до одного, демократичну поведінку. Вони вміють поважно вітатися з іншими дітьми і дорослими, обмінюються важливою інформацією та досвідом, висловлюють власні ідеї і почуття, дружно працюють під час групової роботи, активно обговорюють щоденні новини.

Кожен педагог намагається зробити освітній процес захопливим і радісним для дітей. Адже психологи стверджують: якщо дитина не відчуває радості, навчання не відбувається. Саме ранкова зустріч допомагає створити позитивну атмосферу в класі, отримати заряд енергії, визначити мету і завдання навчального дня, обговорити план його проведення.

Посібник створено з метою надання практичної допомоги вчителям початкових класів у підготовці та проведенні ранкових зустрічей у 3-му класі Нової української школи. Педагоги знайдуть чимало цікавих завдань і вправ, спрямованих на формування ключових компетентностей молодших школярів; слухних порад щодо організації практичної, ігрової, індивідуальної та групової діяльності молодших школярів під час проведення ранкових зустрічей.

1-Й МІСЯЦЬ

ПОДОРОЖУЄМО І ВІДКРИВАЄМО СВІТ

Мета: допомогти учням дізнатися, якою державою є Україна, про її історичні та культурні пам'ятки, ознайомитись зі способами пізнання, представити загальні відомості про Україну; вчити описувати віртуальну подорож до об'єктів культурної спадщини рідного краю, України, ілюструючи її світлинами; формувати навички пізнання навколишнього світу, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; дати можливість висловлювати свою думку стосовно того, що учні вивчають про до-вкілля, обґрунтовувати її; забезпечити можливість для порівняння і впорядкування об'єктів навколишнього світу за однією або декількома ознаками, планувати послідовність технологічних операцій із використанням технологічних карт; стимулювати до створення простих візуальних медіапродуктів (*фото, листівка, комікс, книжечка, стіннівка, колаж тощо*), який дає змогу записати власну думку та інформацію з різних джерел.

ТИЖДЕНЬ 1

✓ ДЕНЬ 1. ЩО СПОНУКАЄ ЛЮДЕЙ ПОДОРОЖУВАТИ?

Світ — це книга.
І хто не подорожував по ньому —
прочитав у ній лише одну сторінку.
Августин Аврелій

1. Вітання

Разом з сонечком встаємо ми.
На ранкову зустріч в школу поспішаємо.
Поділившись настроєм своїм,
Ми частинку серця друзям залишаємо,
Другу руку простягни
І міцніше обійми,
Подаруй йому тепло своїх долонь.
З добрим ранком привітай,
Добра й щастя побажай,
Щоб міцнішим стало наше дружне коло.

2. Обмін інформацією. Тема дня «Що спонукає людей подорожувати?»

— Доброго дня, мої любі діти! Сьогодні ви вже третьокласники! Ось і промайнули літні канікули, і я щаслива від того, що ви,

відпочивши, набравшись нових сил, з радісними посмішками на обличчях прийшли до школи, де на вас чекають нові відкриття, нові подорожі та нові знання.

— Чи любите ви подорожувати?

— Що ви можете розказати про свою літню мандрівку?

— Що, на вашу думку, спонукає людей подорожувати?

— Сьогодні ми будемо подорожувати надзвичайною, чарівною країною. Якою саме — ви зараз скажете, відгадавши загадку-акровірш.

У нашій господі
Калинонька росте,
Рясним та білим цвітом весною зацвіте.
А гарная вербиця над річкою стоїть.
Її осіннє листя летить, летить, летить...
Назвати цю країну ви мусите скоріш,
А в цьому допоможе чудовий акровірш!
(Україна.)

— Ми розпочнемо ранкову зустріч із розмови про нашу Батьківщину — неньку-Україну. Це наш рідний край, дорога і мила Вітчизна, земля, де ми народилися, уперше побачили і пізнали світ, почули колискову пісню, рідну мову, відчули любов і ласку.

— За що ви любите Україну? *(Обмін інформацією.)*

3. Групове заняття

- ▼ В синім небі путь моя,
 Швидше всіх літаю я,
 Маю крила, хоч не птах,
 Називаюся... *(літак)!*

► Колективна рухлива гра «Літачкові перегони»

Діти-«літачки» вільно рухаються класною кімнатою. Кожен з них «має право» на розмах крил, звук двигуна, швидкість польоту, але при цьому кожен «літак» у повітряному просторі має рухатись обережно, не заважаючи руху інших. За командою вчителя: «Небо!» — «літачки» рухаються; за командою: «Аеродром!» — «літачки приземляються».

► Гра-подорож «Світ моєї України»

На дошці прикріплюють моделі літаків із назвами екіпажів, за виконання кожного завдання літак буде підніматися дедалі вище. Діти об'єднуються у три екіпажі, у складі яких будуть подорожувати кожен на своєму літаку.

Поділ на екіпажі — за жеребкуванням: «Козаки», «Сини та доньки України», «Захисники».

Опитування

— Літак узяв курс на країну без будинків, міста без людей, моря без води, ліси без дерев. Що це? (*Карта.*) (*Відкрити карту.*)

— Хто знає, з якими країнами ми маємо спільний кордон?

— Чому на карті так багато жовтого кольору? (*Степи, поля.*)

— Чому так багато зеленого? (*Ліси.*)

— Що позначено коричневим кольором? (*Гори.*)

— А що за сині ниточки та плямки зображені на карті? (*Річки та моря.*)

— А які моря є в Україні? (*Чорне, Азовське.*)

► Перегляд мультфільмів «*Це — наше, і це — твоє. Знана в усьому світі вишивка — наша!*»

(<https://youtu.be/-C175DOT9M8>)

— Про які досягнення України ви дізналися?

— Яка гарна, яка прекрасна наша Батьківщина! Чудова природа, красиві міста і села, солов'їна співуча мова, дуже добрі, сміливі та працьовиті люди! Це край, у якому ми живемо, країна, де народилися і жили наші предки. Саме тому кращої землі, ніж українська, для нас і бути не може.

Завдання для груп:

1) Проведіть опитування дітей у групі про мету їхніх літніх подорожей.

- Відпочити й оздоровитись (*зелена цеглинка*);
- відвідати рідних (*червона цеглинка*);
- знайти нових друзів (*помаранчева цеглинка*);
- дізнатися про нову країну (*блакитна цеглинка*);
- зробити фотосесію (*відео*) для флешмобу «Мій літній відпочинок» (*жовта цеглинка*).

Результати опитування запропонуйте зобразити у вигляді діаграми із цеглинок конструктора. Потім побудуйте загальну діаграму класу.

2) Уявіть, що до нас у гості завітали ваші однолітки-білоруси, яким хочеться більше дізнатися про нашу країну. Прорекламуйте Україну так, щоб вони зрозуміли, чим ми пишаємось і за що любимо наш рідний край, що спонукає нас подорожувати Україною.

4. Теми для Щоденника вражень

- Я хочу (*не хочу*) подорожувати, тому що...
- У яких місцях України я побував(ла)?
- Моя літня подорож.

✓ **ДЕНЬ 2. ЩО Я ЗНАЮ ПРО КРАЇНУ, В ЯКІЙ ЖИВУ?****1. Вітання**

Промінь падає в долоні —
Другу посміхнись.
Очі у небес бездонні —
За руки візьмись.

Шелестить над нами листя —
Весело стрибай.
Хвиля мружиться іскристо —
Тож і ти моргай!

► *Гра «Кишеня привітань»*

— Привітайтеся одне з одним так, як вам хочеться. (Учні вітаються.)

2. Обмін інформацією. Тема дня «Що я знаю про країну, в якій живу?»

Різні в світі є країни,
Різні люди є на світі,
Різні гори і долини,
Різні трави, різні квіти...

Та у всіх нас є країна,
Найрідніша нам усім,
То прекрасна Україна —
Нашого народу дім.

— Про що йтиметься на ранковій зустрічі? (*Про Україну.*)

► *Конкурс на кращого знавця України*

- Як співають і слухають Гімн? (*Стоячи.*)
- Що символізує синій колір українського Прапора? (*Мирне небо.*)
- Як називається Основний Закон України? (*Конституція.*)
- Скільки кольорів має український Прапор? (*Два.*)
- Що відзначають в Україні 28 червня? (*День Конституції.*)
- Яке місто є столицею України? (*Київ.*)
- Яка головна складова національного одягу України? (*Вишиванка.*)
- Що означає жовтий колір нашого Прапора? (*Колір пшениці.*)
- Як називається майдан, на якому наш народ виборював перемогу? (*Незалежності.*)
- Хто був і залишається в серцях українців Кобзарем? (*Шевченко.*)
- Яка мова є державною в Україні? (*Українська.*)
- Яке свято відзначають в Україні 24 серпня? (*День Незалежності.*)
- Хто написав текст Гімну України? (*Павло Чубинський.*)
- Хто написав музику Гімну України? (*Михайло Вербицький.*)

3. Групове заняття «Створюємо щасливу країну»

— Я, як і ви, дуже НЕ ХОЧУ, щоб в Україні була війна, гинули люди, плакали мами за своїми загиблими синочками, діти сумували за батьками, яких забрала війна, НЕ ХОЧУ, щоб земля була червоною від крові, а небо — чорним від пожеж та вибухів бомб

і снарядів. І я, як і ви, вірю, що ми здобудемо волю, станемо веселою, квітучою землею, на якій усі-усі будуть щасливими. Нумо створимо таку країну та прикрасимо її чудовими квітами.

Діти складають із пазлів карту України, на кожній області малюють якусь квіточку, говорять, чим славиться ця область.

4. Теми для Щоденника вражень
- Мій улюблений куточок України.
  - Я дуже хочу відвідати...
  - Що я можу зробити для своєї країни?

✓ ДЕНЬ 3. КУДИ ПОМАНДРУЄМО? ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ

1. Вітання

Тільки сонечко зійде,
Заирне в вікно світанок,
До вікна ми підійдем
І промовим: «Добрий ранок!»

- Доброго ранку, діти!
- Гра «Добавлянка»
- Сьогодні... (дата)
- Пора року...
- Погода...
- І погода сприяє нашій подорожі.

2. Обмін інформацією. Тема дня «Куди помандруємо? Подорож Україною»

— Нумо пізнавати нашу Україну — вона прекрасна! Як сказав італійський драматург Карло Гольдоні: «Розумний мандрівник ніколи не зневажає свою власну країну».

А подорожуватимемо ми на ось такому комфортабельному авіалайнері. (*Зображення літака.*)

У салоні нас супроводжуватимуть стюардеси... (*імена двох дівчаток*).

(*Виходять стюардеси.*)

— Шановні пасажери!

— Вітаємо вас на борту нашого авіалайнера.

— Сьогодні ми здійснимо цікаву подорож містами України.

— Просимо в салоні поводитись тихо, слухати уважно, працювати активно.

— До зльоту готові?

— 5, 4, 3, 2, 1 — зліт!

(*Звучить аудіозапис двигунів літака.*)

3. Групове заняття

► Гра «Коло підтримки»

Цю гру проводять з м'ячем. Потрібно передати м'яч по колу ногами, називаючи міста України.

► Гра «Диво єдності»

— Усі діти різні та водночас схожі між собою бажанням подорожувати. Пропоную в цьому переконатися.

- Махніть правою рукою той, хто був у Києві;
- махніть лівою рукою той, хто відвідав Львів;
- присяде той, хто побував у резиденції Святого Миколая;
- підстрибне той, хто відвідував Черкаси;
- плесніть у долоні, хто побував улітку в таборі.

► Гра «Зашифрований лист»

Кожній групі необхідно скласти лист з описом одного із міст України, у якому вони побували на літніх канікулах, не називаючи його. Учасники іншої групи повинні за описом здогадатися, що це за місто. (*Листи передають за годинниковою стрілкою, таким чином кожна група отримує 1 лист від іншої групи учнів.*)

► Стратегія «Ромашка запитань». Слухання вірша Наталії Карпенко «Мій дім — це мій край на ім'я Україна»

В мурахи — мурашник, у сонечка — небо,
У крапельки — хмара, у білки — дупло.

Нора чи гніздечко... Та кожному треба,
 Щоб в рідній домівці затишно було.
 Усі в цьому світі тримаються хати,
 В якій народився, де гріє любов,
 Що щедро посіяли батько і мати,
 Де квітне стежина, якою пішов.
 Тому навесні повертається пташка
 Із теплого вирію в рідні краї.
 Тому і ведмідь, і маленька комашка
 Так ревно боронять кордони свої.
 Мій дім — моя міць, оберіг і родина,
 Мені наймиліша моя сторона.
 Мій дім — це мій край на ім'я Україна.
 Вона в моїм серці назавше одна.

— Поставте запитання учасникам іншої групи за змістом вірша.

4. Теми для Щоденника вражень
- Що я можу розказати про своє рідне місто (*село*)?
  - Місто моєї мрії.
  - Я люблю (*не люблю*) подорожувати.

✓ ДЕНЬ 4. ЯКІ Є СПОСОБИ МАНДРУВАННЯ?

1. Вітання. Вправа «Емоційне налаштування»

— У мене зараз гарний настрій, ось такий! (*Учні показують настрій.*)

Ясне сонечко проміння
 Посилає щедро в клас.

Ну, що ж, друзі, всі зібрались?
 Привітатися вже час.

— Китайською мовою: «Ні хау».

— Англійською: «Хеллоу».

— Французькою: «Бон жур».

— Білоруською: «День добрый».

— Німецькою: «Гутен так!».

— Молдавською: «Буна зі!».

— Як мешканці Гаваїв (*штат США*): «Алоха».

2. Обмін інформацією. Тема дня «Які є способи мандрування?»

— Як мандрують люди?

— Назвіть переваги й недоліки кожного способу.

— Як люди мандрували у різні часи?

► Вправа «Твій вибір»

Опис ситуації. Ви вирушили у тривалу подорож потягом. Вона триватиме кілька днів. Ви ділите спальне купе з трьома іншими пасажирками.